

Franz Werfel, un matí d'agost

F. Javier Sánchez-Cuenca

No ha de ser fàcil jeure en un taüt, vestit d'esmòquing, amb camisa de seda i una altra de recanvi amagada al costat d'uns mocadors sota el cap. Però així es trobava Franz Werfel aquell matí d'agost de 1945. Mort, s'entén. Al seu costat la seva dona Alma Mahler, sostenint una botella just oberta de licor Benedictine, mormolava, més o manco: «Ai, si no hagüés estat per mi hauries seguit fent el gandul pels cafès de Viena, component algun poemet de tant en tant i apallissant-se el fetge i els pulmons amb aquella guarda d'indesitjables. Però, ja ho veus, a qualsevol geni que passi per les meves urpes, li arriba la seva Bernadette».

S'havia enganxat (ella) al licor a Lourdes, mentre esperava amb Franz que els aconseguissin d'armagatotis un salconduit per travessar la frontera espanyola, arribar a Lisboa i embarcar cap a Amèrica. Ells eren pràcticament els darrers. A Hollywood, tots els altres ja duïen varies temporades: alguns, com Thomas Mann, havien seguit triomfant, canviant-se a cases cada vegada més grans amb palmeres cada vegada més altes i fins i tot amb cedres i eucaliptus inundant les hectarees de gespa. D'altres, com el seu germà Heinrich, no aconseguïen mai sortir d'un d'aquells sòrdids despatxos multiplicats fins a l'infinit on els grans estudis confinaven els guionistes d'horari fix i cent vint-i-cinc dòlars setmanals. Encara que haguessin escrit coses tan estimables a la seva terra com *L'àngel blau*.

Franz Werfel i Alma Mahler havien passat molta por durant la seva estada furtiva a un hotel de Lourdes, el setembre de 1940. Per als alemanys, sobretot ell, que havia estat definit en certa ocasió per ella com un «jueu, baixet, odiós i rodanxó». En aquelles setmanes de pànic compartit, tots dos varen concebre diferents teràpies reparadores: ella, havia descobert el licor Benedictine com a eficaç remei a la seva sotsobra, ja no deixaria de beure una botella diària fins al mateix dia de la seva mort; ell va prometre que, si escapava d'allà viu, escriuria la història de la pastoreta a la qual se li va aparèixer la Verge. I així va passar.

L'any 1942 apareixia a les llibreries *The song of Bernadette* (La cançó de Bernadette), que va consti-

tuir un èxit espectacular de vendes: 350.000 exemplars en edició normal després de ser seleccionada com a «llibre del mes». La Fox va comprar els drets per 100.000 dòlars i el 1943 va saltar a les pantalles amb un èxit comercial encara major. La pel·lícula, guanyadora de quatre Oscars, va llançar a la fama una jove i espiritual Jennifer Jones.

Promesa acomplida, canvi de casa per mansió, però el fet és que ara, dos anys més tard, Franz Werfel es trobava quietet dins el fèretre, amb la seva camisa nova de seda i una altra més de recanvi amagada al costat d'uns mocadors, mentre els il·lustres assistents al sepeli esperaven que la

JENNIFER JONES

viuda acabàs de corregir el text del discurs que un pare franciscà anava a llegir com a homenatge a l'escriptor vienès. Billy Wilder, en aquells temps, preparava un guió sobre alcohòlics.

(*) FRANZ WERFEL VA NÈIXER A VIENA L'ANY 1889. RADICAL DURANT LA JOVENTUT (EL 1918 ARENGAVA ELS JOVES: «ASSALTAU ELS BANCOS!»), VA SER AMIC DE CARL KRAUS I FRANZ KAFKA. AUTOR DE *EL VISIONARI*, *L'AMIC DE L'UNIVERS*, *EL CREPUSCLE DEL MÓN*, *ELS QUARANTA DIES DE MUSA DAGH*, *LA CANÇÓ DE BERNADETTE...*